

Beregsom (ukr.: *IIIOM*) Beregszásztól 22 km-re, a Csap - Nagydobrony - Beregszász országút mentén fekszik. Vasútállomása a település központjától 2 km-re Zápszonyban található (Som - Kaszony). További szomszédos települések: nyugati irányban 1 km-re Csonkapapi, északnyugatra 8 km-re Bótrágy, a határátkelővel bíró Harangláb 7 km-re, s az ugyancsak az ukrán-magyar határ mentén fekvő határátkelővel rendelkező Mezőkaszony 4 km-re.

Történelem

Beregsom **Árpád-kori település**, sokáig királyi birtok. Első említése **1272**-ből való, melyből kitetszik, hogy Som Lónyával határos királyi helység. 1318-ban Róbert Károly idejében a település a munkácsi várispánsághoz tartozik. Hogy a somi hegyen évszázadok óta szőlő terem, azt ékesen bizonyítja egy, még az 1410-es évek végén indított per: ekkor Kaffai Pán Endre és Helek munkácsi várnagyok pert indítottak Szécsi fiai, Jakab és György ellen, mivel ezek a Somban talált 41 hordó borukat erőszakosan lefoglalták. A bor - olvashatjuk a további fejleményeket - 2000 forintra becsültetett, s egyszersmind a vádlottak a nádori szék elé idézettek. A XV-XVI. században részbirtokaik voltak itt a Bégányiaknak, a Gálszécsieknek, s főként a Lónyaiaknak.

1566-ban a Tokaj alól visszavonuló tatárok a falut megsarcolták, a nép egy részét elhajtották. Tőlük különös, szokatlan módon a házakat nem gyújtották fel.

A XIX. században bírtak itt a **Lónyai családon** kívül földrészekkel a Bernáth, a Bay, a Bárczy, a Rác család. Lehoczy Tivadar neves helytörténész mintegy 140 évvel ezelőtt e sorokat vetette papírra: "Ekkoriban a következő családok népesítették be Beregsomot: Bari, Bartha, Baksa, Deme, Balogh, Gerzsényi, Kődöböcz, Károlyi, Nagy, Kun, Sütő." Ugyanő a település határáról a következőket jegyzi meg: termékeny s jól művelt határában nagy tölgyerdők, s jó zamatú bort termő szőlők díszlenek.

Reformált anyagyülekezete 1605-ben keletkezett. Anyakönyve 1773-ban kezdődik.

1944-ben a sztálinisták 81 férfit hurcoltak el a községből, közülük 24-en odavesztek. A II. világháborúban 19-en haltak hősi halált.

Napjainkban

A 2001-es népszámlálás szerint Beregsomnak 1135 lakója van. Beregsom lakói 90%-ban magyarok, többségük református.

A beregsomi földművesek a csaknem öt évtizedig tartó szovjet éra jelentős részében osztoztak a kaszonyi kolhozparasztok sorsában, mivel a helyi gazdaságot igen korán ez utóbbihoz csatolták. A két falu népét egyesítő, általában csak a közepesen jó gazdaságok sorába tartozó helyi nagyüzemen kívül az itteni munkaképes korú férfiak és nők egy jelentős része Beregszász vállalatainál helyezkedett el, valamint a vasútnál talált munkát. A vasút egyébként jelenleg is az egyik fő munkaadó.

2000 tavaszán a kolhozt itt is felszámolták, a somiak egy része ekkor 2004 hektárnyi földrészhez jutott. Ma az egyéni családi vállalkozások száma 431, az itteni földművesek általában 3-4-6 hektárral bírnak. A somi határban gazdálkodó nyolc farmernek az állam fejenként öt hektárnyi szántót adott át hosszú ideig tartó használatra.

A határ, a határátkelők közelségét mintegy másfél évtizede használják ki a helybeliek. A férfiak egy része magyarországi építkezéseken dolgozik, a nők a közeli határ menti településeken vállalnak idénymunkát.

A község határában 70 hektárnyi gyümölcsös található. Ezt szintén a helybéli földművesek között osztották szét. A fák túlnyomó része kiöregedett.

A község **általános iskolájába** 125 gyerek jár. Az új iskola - melynek egyik szárnyát 2000-ben, a másikat 2002-ben adták át - a világban szétszórt magyarok összefogásának szép eredménye.

Látnivalók, kikapcsolódás

A község jelenlegi templomát 1830-ban kezdték el építeni, 1833-ra, tornya pedig 1837-re készült el. Impozáns épület, rajta a klasszicista jegyek lelhetők fel

A hajdani **Lónyai család** egykori szép kastélya - nyári rezidenciája - és kertjének maradványa ma is megtalálható itt. Jelenleg a tanács, az óvoda, a posta és a felcserközpont kapott benne helyet. A falu határában levő, ma már csak nyomaiban fellelhető Harka-dombhoz a következő legenda fűződik. A faluba betörni készülő tatár martalócokkal a helybeliek itt vívtak véres csatát, s az elesett hősök sírhelyére földből dombot hordtak össze

A templomkertben két emlékoszlop található. Az egyiket évtizedekkel ezelőtt az első világháborúban elesett hősök emlékére állított a falu közössége. 1991 novemberében került sor a másik emlékoszlop felavatására. A falu népe ily módon emlékezik a sztálinizmus és a II. világháború áldozataira.

Régóta kedvelt kirándulóhelynek számít a somi hegy. Domboldalán hűs vizű forrás csörgedezik. A földprivatizáció során a helyi gazdák között mintegy 60 hektárnyi területet osztottak szét. Ezekon a parcellákon 50-60 esztendővel ezelőtt még kiváló csemegezőlő és borszőlő termett. A terület betelepítése - állami támogatás hiányában - alig-alig kezdődött el.

A falutól mintegy 5 kilométerre található a kaszonyi Sós-tó. Szépen gondozott parkjában árnyat adó tölgyfái alatt kellemes a nyári pihenés, a medencék gyógyvize ízületi fájdalmak enyhítésére igen hatásos. A településtől mintegy 8 km távolságra elterülő Hetyen község

határában - itt természetvédelmi tájat terveznek kialakítani - az ide látogató ritka növény- és állatfajokat figyelhet meg.

Somtól mintegy 6 km-re találjuk a Rafajnaújfalu határáig húzódó hatalmas erdőséget, ahol kiadós sétákra, gombázásra egyaránt alkalom nyílik.

A falu híres szülöttei:

- A településen született **Bony József** (1858-1915) bíró, aki a tiszzaeszlári ügynevezett vérváddal kapcsolatban indított bűnügyben vizsgálóbíró volt.
- 1847-ben ebben a községben született **Janka Sándor**, a beregszászi Állami Polgári Iskola tanára és református lelkész, aki 1874-ben Beregszászban megindította a *Bereg* c. vegyes tartalmú lapot.
- E helység szülötte **Sütő Kálmán** parasztköltő. Kötetei: *Lelkeket jöttem venni*(1936, Beregszász), *Kacagó faluvégek* (1961), *S az életem most széjjel osztom*(1984), *Holdarcba nézve* (1992).
- Beregsomban született **Kecskés Béla** költő, akinek 1963-ban Ungváron jelent meg *Izzó parazsak* c. kötete. *Pattog a rozsda* címmel 1992-ben jelent meg utolsó verseskötete.